

درآمد و هزینه

هدفهای رفتاری: پس از مطالعه این فصل از فراگیر انتظار می‌رود، قادر باشد:

- ۱- منظور از درآمد را توضیح دهد.
- ۲- درآمد نقدی و غیرنقدی را شرح دهد.
- ۳- هزینه را تعریف کند.
- ۴- هزینه‌های نقدی و غیرنقدی را شرح دهد.
- ۵- ثبت پرداخت بدهیهای ناشی از هزینه‌های غیرنقدی را انجام دهد.
- ۶- منظور از پیش‌پرداخت را توضیح دهد.
- ۷- چگونگی ثبت دریافت خدمات از محل پیش‌پرداختها را انجام دهد.
- ۸- صورت‌حساب سود و زیان را تنظیم کند.

۱-۵- مقدمه

در فصل قبل چگونگی ثبت رویدادهای مالی را در دفتر روزنامه و کل مورد بررسی قرار دادیم. رویدادهای مالی یاد شده فقط بخشی از رویدادهایی است که در یک مؤسسه خدماتی انجام می‌شود. بخش دیگری از رویدادهای مالی که بر سرمایه یا حق مالی مالک تأثیر می‌گذارند در این فصل مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرند، که شامل رویدادهای مالی مرتبط با درآمد و هزینه می‌باشد. افزون بر این با یکی دیگر از صورتهای مالی مهم در حسابداری تحت عنوان صورت‌حساب سود و زیان آشنا خواهیم شد.

۲-۵- درآمد

مؤسسات خدماتی برحسب نوع کسب و کار خدماتی برای مشتریان خود ارائه می‌کنند و در ازای آن خدمات ممکن است وجوهی را دریافت نمایند و یا مشتریان تعهد کنند وجوه فوق را در آینده پرداخت نمایند. در حسابداری به این مبالغ اصطلاحاً «درآمد» گفته می‌شود. دریافت حق‌الزحمه بابت خدمات مربوط به تعمیرات، حمل و نقل، اجاره و بیمه نمونه‌هایی از درآمدهای انواع مؤسسات خدماتی می‌باشند.

درآمد مبالغی است که بابت ارائه خدمات به مشتریان، از آنان دریافت شده و یا در آینده دریافت

خواهد شد.

هنگامی که مؤسسات خدماتی درآمدی کسب می نمایند از یک سو داراییها و از سوی دیگر سرمایه مالک مؤسسه افزایش می یابد. طبق قاعده حسابداری می توان درآمدها را مستقیماً در بستانکار حساب سرمایه مالک منظور نمود ولی به دلیل آنکه مشخص شدن درآمدهای یک مؤسسه طی یک دوره زمانی خاص برای صاحب مؤسسه و سایر استفاده کنندگان اطلاعات از اهمیت زیادی برخوردار است از این رو درآمدهای کسب شده به جای اینکه مستقیماً در حساب سرمایه مالک بستانکار شود در حسابهای جداگانه تحت عنوان درآمد مربوط بستانکار می گردد. بنابراین درآمد به هنگام افزایش بستانکار می شود و مانده این حساب همواره بستانکار خواهد بود.

درآمد
+
افزایش

درآمد مؤسسات خدماتی به صورت نقد یا نسیه کسب می شود.

۱-۲-۵- ارائه خدمات به صورت نقد: چنانچه در زمان ارائه خدمات به مشتریان وجه آن نقداً دریافت شود در این صورت در معادله اساسی حسابداری، از یک سو داراییهای مؤسسه (نقد و بانک) و از سوی دیگر سرمایه مالک مؤسسه افزایش می یابد و بدین ترتیب معادله حسابداری کماکان برقرار خواهد ماند. تأثیر ارائه خدمات نقدی بر معامله حسابداری به شرح زیر می باشد:

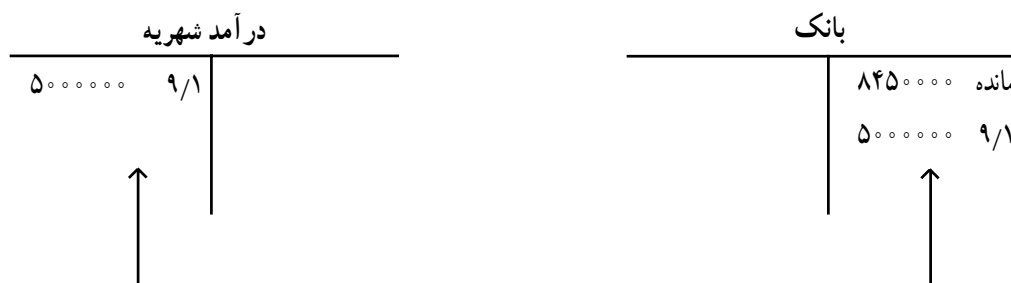
سرمایه	+	بدهیها	=	داراییها
+		°		+
سرمایه افزایش می یابد.		بدهی تغییر نمی یابد.		دارایی (نقد یا بانک) افزایش می یابد.

مثال ۱: ادامه رویدادهای مالی مؤسسه آموزشی دانا

در تاریخ اول آذرماه ۱۳۷۹ مبلغ ۵۰۰۰۰۰۰ ریال شهریه آبان ماه طی فیش شماره ۳۵۳۵ مورخ ۱۳۷۹/۹/۱ توسط دانش‌آموزان به حساب بانکی مؤسسه واریز گردید. اثر این فعالیت بر معادله حسابداری و همچنین نحوه تجزیه و تحلیل و ثبت در حسابهای مؤسسه به شرح زیر می‌باشد:

	+	بدهیها	=	داراییها
سرمایه		°	=	+ ۵۰۰۰۰۰۰
+ ۵۰۰۰۰۰۰				

ثبت	قاعده	تجزیه و تحلیل
بدهکار: بانک ۵۰۰۰۰۰۰	افزایش دارایی، بدهکار می‌شود.	دارایی (بانک) افزایش می‌یابد.
بستانکار: درآمد شهریه ۵۰۰۰۰۰۰	افزایش درآمد، بستانکار می‌شود.	درآمد (شهریه) افزایش می‌یابد.

۲-۲-۵- ارائه خدمات به صورت نسبی (درآمد غیر نقدی): چنانچه یک مؤسسه، خدماتی برای مشتریان خود انجام دهد و وجه آن را بلافاصله دریافت نکند در این صورت مشتری متعهد می‌شود حق الزحمه این خدمات را در آینده بپردازد، بدیهی است به محض تکمیل و ارائه خدمت به مشتریان برای مؤسسه درآمد کسب (تحقق) یافته است.

نکته قابل توجه این است که در حسابداری درآمدها در همان دوره زمانی که تحقق می‌یابد بایستی شناسایی، اندازه‌گیری و ثبت شوند. اعم از این که بهای خدمات ارائه شده دریافت شده یا دریافت نشده باشد. * بنابراین زمانی که مؤسسه خدماتی برای مشتریان خود خدماتی انجام دهد و حتی وجه نقد آن را دریافت ننماید در این صورت تحقق یافته است و باید در دفاتر ثبت شود.

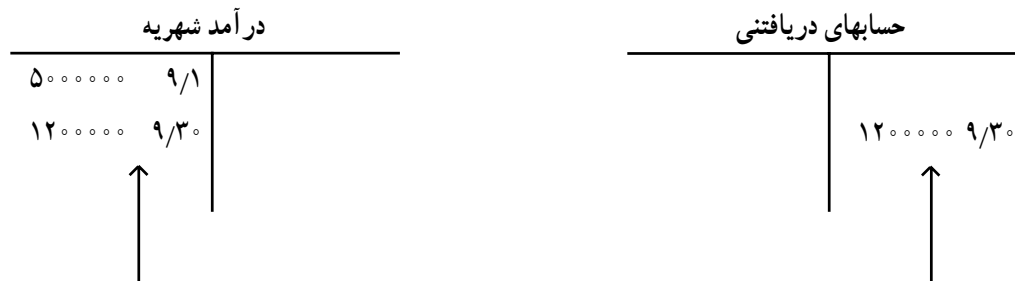
اصل تحقق درآمد یکی از اصول حسابداری است که براساس آن درآمدها به محض ارائه خدمت به مشتریان شناسایی و ثبت شود اعم از اینکه بهای آن نقداً دریافت شده یا نشده باشد.

تحقق درآمدهای غیرنقدی از یک سو موجب افزایش داراییها (حسابهای دریافتنی) و از سوی دیگر موجب افزایش سرمایه در معادله حسابداری می‌گردد و با توجه به اینکه افزایش دو طرف معادله به یک میزان است، از این رو معادله حسابداری همچنان برقرار خواهد ماند. تأثیر ارائه خدمات به صورت نسبی به شرح زیر می‌باشد:

$$\begin{array}{rcccl} & & & & \text{داراییها} \\ & & & = & \\ & & \text{بدهیها} & + & \\ & + & & & \\ \text{سرمایه} & & & & \\ + & & & & \\ \text{سرمایه افزایش می‌یابد.} & & \text{بدهیها تغییری نمی‌یابد.} & & \text{دارایی (حسابهای دریافتنی) افزایش می‌یابد.} \end{array}$$

مثال ۲: در تاریخ ۳۰ آذر ۱۳۷۹ مؤسسه دانا صورت حسابهایی معادل ۱۲۰۰۰۰۰۰ ریال برای اولیای دانش‌آموزانی که شهریه خود را پرداخت نکرده‌اند، ارسال داشت و قرار شد مبالغ مربوط را تا ۱۵ دی ماه به حساب بانکی مؤسسه واریز نمایند. تجزیه و تحلیل و ثبت این رویداد مالی به شرح زیر است:

ثبت	قاعده	تجزیه و تحلیل
بدهکار: حسابهای دریافتنی ۱۲۰۰۰۰۰۰	افزایش دارایی، بدهکار می‌شود.	دارایی (حسابهای دریافتنی) افزایش می‌یابد.
بستانکار: درآمد شهریه ۱۲۰۰۰۰۰۰	افزایش درآمد، بستانکار می‌شود.	درآمد (شهریه) افزایش می‌یابد.

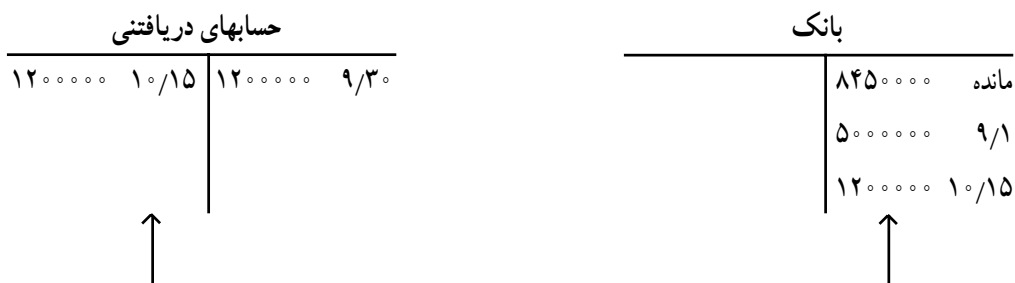
۳-۲-۵- وصول مطالبات ناشی از ارائه خدمات به طور نسبه: مطالباتی که بابت انجام خدمات ایجاد شده، بعد از

مدتی از مشتری دریافت می‌گردد و در واقع مطالبات مؤسسه به نقد تبدیل می‌شوند. بدیهی است وصول این مبالغ درآمد محسوب نمی‌شود زیرا در زمان ارائه خدمت، درآمد در حسابها ثبت شده است. اثر این نوع رویداد مالی بر معادله حسابداری عبارتست از:

داراییها	=	+	بدهیها	+	سرمایه
○			○		○
داراییها تغییری نمی‌یابد.			بدهیها تغییری نمی‌یابد.		سرمایه تغییری نمی‌یابد.

مثال ۳: همانطور که در مثال قبل ذکر شد صورت حسابهایی به مبلغ ۱۲۰۰۰۰۰۰ ریال بابت شهریه آذرماه برای اولیای دانش‌آموزان ارسال شد. با فرض واريز مبلغ فوق در ۱۵ دی ماه به بانک تجزیه و تحلیل این رویداد مالی به شرح زیر خواهد بود:

تجزیه و تحلیل	قاعده	ثبت
دارایی (بانک) افزایش می‌یابد.	افزایش دارایی، بدهکار می‌شود.	بدهکار: بانک ۱۲۰۰۰۰۰۰
دارایی (حسابهای دریافتی) کاهش می‌یابد.	کاهش دارایی، بستانکار می‌شود.	بستانکار: حسابهای دریافتی ۱۲۰۰۰۰۰۰

۳-۵- هزینه

مؤسسات خدماتی، به منظور ارائه خدمات به مشتریان ناچارند مخارج گوناگونی را متحمل گردند. مخارج مربوط به حقوق کارکنان، اجاره‌بها، بیمه و سوخت نمونه‌هایی از این مخارج می‌باشند. در حسابداری، مخارج تحمل شده طی یک دوره زمانی «هزینه» نامیده می‌شود.

هزینه عبارت است از:

مخارجی که یک مؤسسه برای ارائه خدمت به مشتریان و کسب درآمد متحمل می‌شود. هزینه موجب کاهش سرمایه مالک می‌گردد.

هنگامی که واحد اقتصادی متحمل هزینه می‌شود سرمایه مالک کاهش می‌یابد. براساس قاعده حسابداری می‌توان هزینه‌ها را در بدهکار حساب سرمایه ثبت کرد.

ولی به منظور این که هزینه‌های یک مؤسسه طی یک دوره زمانی مشخص گردد به جای ثبت مستقیم هزینه‌ها در بدهکار حساب سرمایه مالک، در حسابی تحت عنوان هزینه مربوط بدهکار می‌گردد. برای هزینه‌های مختلف می‌توان حسابهای جداگانه‌ای ایجاد نمود تا اطلاعات مربوط به هر هزینه به تفکیک مشخص گردد. نحوه ثبت افزایش هزینه‌ها در حساب * به شکل زیر می‌باشد.

حساب هزینه	
	+
	افزایش

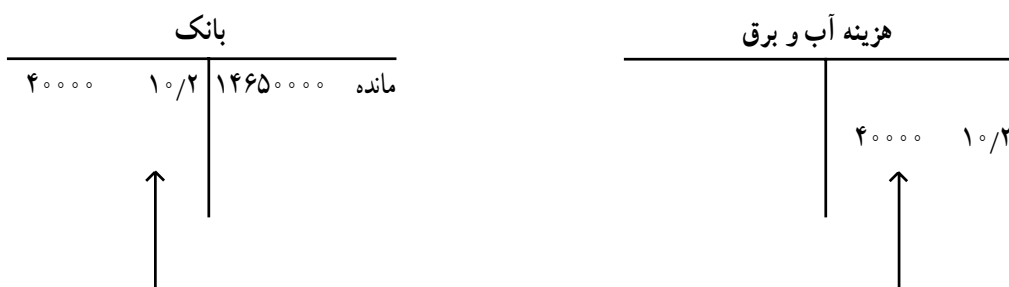
لازم به توضیح است تمام پرداختهای یک مؤسسه هزینه به‌شمار نمی‌آید. برای مثال پرداختهای یک مؤسسه برای خرید اثاثه یا بازپرداخت بدهیها به‌عنوان هزینه تلقی نمی‌شوند.

مؤسسات خدماتی ممکن است هزینه‌های خود را به صورت نقدی یا غیرنقدی انجام دهند که در زیر به توضیح هر یک می‌پردازیم. **۱-۳-۵- هزینه نقدی:** اگر در زمان دریافت خدمات از دیگران وجه نقدی پرداخت گردد در این صورت هزینه‌ای وقوع یافته است که این هزینه را «هزینه نقدی» می‌گویند. هزینه‌های نقدی موجب می‌شود داراییهای مؤسسه (نقد یا بانک) از یک سو و سرمایه مالک از سوی دیگر کاهش یابند و چون رویداد مالی فوق روی دو طرف معادله حسابداری به یک اندازه تأثیر دارد از این رو تساوی معادله حسابداری کماکان حفظ خواهد شد. اثر رویدادهای مالی مربوط به هزینه بر معادله حسابداری در زیر نشان داده شده است:

داراییها	=	+	سرمایه
-			-
دارایی (نقد یا بانک) کاهش می‌یابد.			سرمایه کاهش می‌یابد.
		+	بدهیها
			°
			بدهیها تغییری نمی‌یابد.

همانطور که قبلاً بیان گردید هنگامی که در یک واحد اقتصادی هزینه‌ای وقوع یابد به جای این که مستقیماً در بدهکار حساب سرمایه ثبت شود در بدهکار حساب دیگری تحت عنوان هزینه ثبت می‌گردد و نهایتاً اثر این هزینه‌ها بر سرمایه مالک مشخص خواهد شد. بنابراین پس از وقوع هزینه نقدی، هزینه مربوط بدهکار و حساب نقد یا بانک بستانکار می‌گردد. مثال ۴: در تاریخ ۲ دی ماه ۱۳۷۹ مؤسسه دانا مبلغ ۴۰۰۰۰ ریال بابت آب و برق دو ماهه آپارتمان پرداخت نمود.

تجزیه و تحلیل	قاعده	ثبت
هزینه (آب و برق) افزایش می‌یابد.	افزایش هزینه، بدهکار می‌شود.	بدهکار: هزینه آب و برق ۴۰۰۰۰
دارایی (بانک) کاهش می‌یابد.	کاهش دارایی، بستانکار می‌شود.	بستانکار: بانک ۴۰۰۰۰

۲-۳-۵- هزینه غیر نقدی: چنانچه یک واحد اقتصادی خدماتی را از دیگران دریافت کند و قرار شود وجه آن خدمات

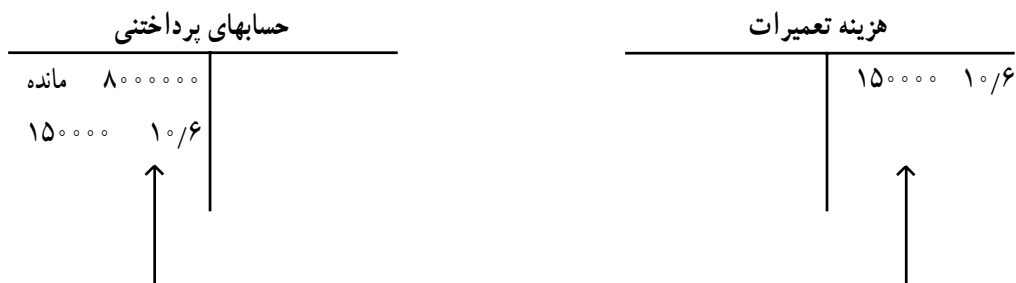
را در آینده بپردازد، در این صورت نیز یک هزینه برای واحد اقتصادی وقوع یافته است. طبق اصول حسابداری هزینه‌ها در همان دوره زمانی که تحمل می‌شوند باید شناسایی، اندازه‌گیری و ثبت شوند. به عبارت دیگر، ملاک ثبت هزینه در حسابها، دوره زمانی وقوع آن است اگرچه هیچ‌گونه پرداخت نقدی صورت نگرفته باشد. هزینه‌های غیر نقدی موجب افزایش بدهیها و کاهش سرمایه مالک می‌گردند. تأثیر هزینه‌های غیر نقدی بر معادله حسابداری را می‌توان به شرح زیر نشان داد:

داراییها	=	بدهیها	+	سرمایه
°		+		-
داراییها تغییر نمی‌یابد.		بدهیها افزایش می‌یابد.		سرمایه کاهش می‌یابد.

مثال ۵: مؤسسه دانا در تاریخ ۶ دی ماه ۱۳۷۹ صورت‌حسابی به مبلغ ۱۵۰۰۰۰ ریال بابت تعمیر وسایل کمک آموزشی از

شرکت تعمیراتی اطمینان دریافت کرد و قرار شد طی ماه آینده مبلغ صورت‌حساب پرداخت شود.

تجزیه و تحلیل	قاعده	ثبت
هزینه (تعمیرات) افزایش می‌یابد.	افزایش هزینه، بدهکار می‌شود.	بدهکار: هزینه تعمیرات ۱۵۰۰۰۰
بدهی (حسابهای پرداختی) افزایش می‌یابد.	افزایش بدهی، بستانکار می‌شود.	بستانکار: حسابهای پرداختی ۱۵۰۰۰۰

۳-۳-۵- پرداخت بدهیهای ناشی از هزینه‌های غیر نقدی: بدهیهای مؤسسه ممکن است به دلیل خرید نسبه داراییها

یا خدمات از دیگران ایجاد شده باشد. پرداخت این بدهیها نوعی رویداد مالی به‌شمار می‌آید که موجب کاهش داراییها (نقد و بانک) از یک طرف و کاهش بدهیها از طرف دیگر می‌گردد. بنابراین در زمان بازپرداخت بدهیهای ناشی از هزینه‌های غیر نقدی هیچ‌گونه ثبتی در حساب هزینه انجام نخواهد شد. اثر بازپرداخت این بدهیها بر معادله حسابداری به شرح زیر است:

داراییها	=	بدهیها	+	سرمایه
-		-		°
دارایی (نقد یا بانک) کاهش می‌یابد.		بدهیها کاهش می‌یابد.		سرمایه تغییر نمی‌کند.

مثال ۶: مؤسسه دانا بدهی مربوط به تعمیر وسایل کمک آموزشی را در تاریخ ۶ بهمن ۱۳۷۹ به شرکت تعمیراتی اطمینان

می‌پردازد، نحوه تجزیه و تحلیل و ثبت رویداد فوق در حسابها به شرح زیر است :

تجزیه و تحلیل	قاعده	ثبت
بدهی (حسابهای پرداختی) کاهش می‌یابد.	کاهش بدهی، بدهکار می‌شود.	بدهکار: حسابهای پرداختی ۱۵۰۰۰۰
دارایی (بانک) کاهش می‌یابد.	کاهش دارایی، بستانکار می‌شود.	بستانکار: بانک ۱۵۰۰۰۰

نقد و بانک		حسابهای پرداختی	
۴۰۰۰۰۰	۱۰/۲	۱۴۶۵۰۰۰۰	مانده
۱۵۰۰۰۰	۱۱/۶	۱۵۰۰۰۰	۱۰/۶
		۱۵۰۰۰۰	۱۱/۶

۴-۵- پیش‌پرداخت هزینه

در برخی موارد قبل از دریافت خدمت یا دارایی وجه آن به فروشنده پرداخت می‌گردد. همان‌گونه که قبلاً متذکر شدیم ملاک

ثبت هزینه‌ها و وقوع یا تحمل آنهاست و بنابراین زمان پرداخت مبالغی بابت پیش‌پرداختها، هزینه‌ای وقوع نیافته است و این مبالغ

در یک حساب دارایی به نام «پیش‌پرداخت» ثبت می‌گردد. پرداخت بابت بیمه سال آینده، اجاره ۶ ماه آینده، آگهی‌های تجاری ماه

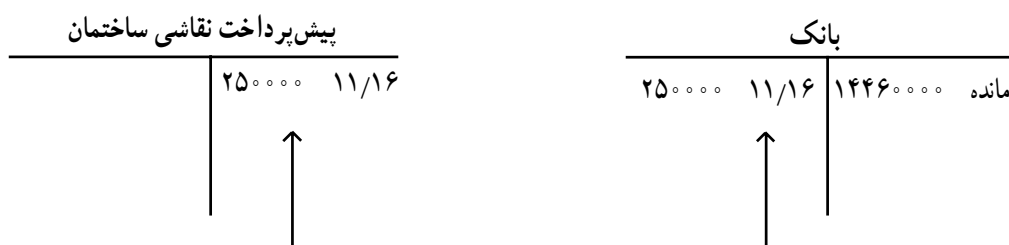
آینده نمونه‌هایی از پیش‌پرداختها هستند. در واقع این اقلام در دوره‌ای که خدمات مورد استفاده قرار می‌گیرد یا دارایی به مصرف

می‌رسد، به هزینه تبدیل می‌شود. تأثیر پیش‌پرداخت هزینه‌ها بر معادله حسابداری به شرح زیر است :

داراییها	=	بدهیها
جمع داراییها تغییر نمی‌یابد.		بدهیها تغییر نمی‌یابد.
		سرمایه
		سرمایه تغییر نمی‌یابد.

مثال ۷: مؤسسه دانا در تاریخ ۱۶ بهمن ۱۳۷۹ مبلغ ۲۵۰۰۰۰ ریال بابت نقاشی ساختمان پیش پرداخت نمود که نحوه تجزیه و تحلیل و ثبت این رویداد در حسابها به شرح زیر است:

تجزیه و تحلیل	قاعده	ثبت
دارایی (پیش پرداخت نقاشی ساختمان) افزایش می یابد. دارایی (نقد یا بانک) کاهش می یابد.	افزایش دارایی، بدهکار می شود. کاهش دارایی، بستانکار می شود.	بدهکار: پیش پرداخت نقاشی ساختمان ۲۵۰۰۰۰ بستانکار: نقد یا بانک ۲۵۰۰۰۰

۵-۵- دریافت خدمات از محل پیش پرداختها

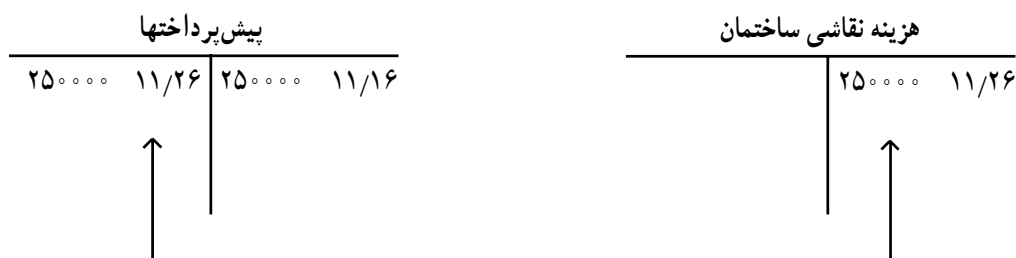
پس از دریافت خدماتی که قبلاً بهای آن پرداخت شده، برای دریافت کننده خدمات، هزینه ای وقوع می یابد. وقوع هزینه به هنگام دریافت خدمات موجب کاهش دارایی از یک طرف و کاهش سرمایه مالک از طرف دیگر می گردد. تأثیر رویداد دریافت خدمات از محل پیش پرداختها بر معادله حسابداری به شرح زیر است:

سرمایه	+	بدهیها	=	داراییها
-		°		-
سرمایه مالک کاهش می یابد.		بدهیها تغییر نمی یابد.		داراییها کاهش می یابد.

مثال ۸: فرض کنید در تاریخ ۱۳۷۹/۱۱/۲۶ نقاشی ساختمان تکمیل شده و صورتحساب مربوط دریافت گردد. نحوه

تجزیه و تحلیل و ثبت این رویداد مالی به شرح زیر است :

تجزیه و تحلیل	قاعده	ثبت
هزینه (نقاشی ساختمان) افزایش می یابد.	افزایش هزینه ها، بدهکار می شود.	بدهکار: هزینه نقاشی ساختمان ۲۵۰۰۰۰
دارایی (پیش برداختها) کاهش می یابد.	کاهش دارایی، بستانکار می شود.	بستانکار: پیش برداخت نقاشی ساختمان ۲۵۰۰۰۰

۶-۵- صورتحساب سود و زیان*

پس از آنکه کلیه رویدادهای مالی مرتبط با درآمدها و هزینه های یک دوره واحد اقتصادی ثبت شد از روی مانده حسابهای درآمد و هزینه در دفتر کل، می توان صورتحساب سود و زیان آن دوره را تهیه نمود.**

صورتحساب سود و زیان یکی از صورتهای مالی مهم است که چگونگی و نتیجه فعالیت های مالی یک واحد اقتصادی را طی یک دوره زمانی مشخص را نشان می دهد. صورتحساب سود و زیان در مؤسسات خدماتی تحت عناوین «صورت درآمد و هزینه» یا «صورت نتایج عملیات» نیز نامیده می شود.

صورتحساب سود و زیان، صورتحسابی است که چگونگی و نتیجه فعالیت های مالی یک واحد اقتصادی را طی یک دوره زمانی مشخص را از طریق تقابل درآمدها و هزینه ها نشان می دهد.

چگونگی فعالیت های مالی به معنای این است که در واحد اقتصادی طی یک دوره زمانی چه فعالیت هایی منجر به کسب درآمد و چه فعالیت هایی منتج به وقوع هزینه گردیده است.

و منظور از نتیجه فعالیت های مالی سود خالص یا زیان خالص دوره زمانی است که برابر است با :

$$\text{هزینه ها} - \text{درآمدها} = \text{سود (زیان) خالص}$$

* اصل تطابق (مقابل هزینه ها با درآمدهای یک دوره)

** به صورتحساب سود و زیان (صورت سود و زیان) نیز هم گفته می شود.

در صورتی که جمع درآمدهای واحد اقتصادی بیشتر از جمع هزینه‌های آن باشد نتیجه فعالیت‌های مالی «سود خالص» یا سود ویژه خواهد بود و در صورتی که جمع هزینه‌ها بیشتر از جمع درآمدها باشد تفاوت را «زیان خالص» یا «زیان ویژه» می‌گویند. صورت‌حساب سود و زیان مؤسسات خدماتی از چهار بخش جداگانه به شرح زیر تشکیل می‌گردد:

۱- عنوان: در این بخش اطلاعات مربوط به نام مؤسسه، نام صورت‌حساب و دوره زمانی صورت‌حساب در سه سطر درج می‌گردد. نکته قابل توجه این است که تاریخ صورت‌حساب سود و زیان مربوط به یک دوره زمانی خاص است و به این دلیل در ردیف تاریخ «برای دوره زمانی منتهی به تاریخ پایان دوره مالی» یا «برای ماه خاص» درج می‌شود.*

۲- درآمدها: در این بخش، درآمدهای دوره مالی به تفکیک نوع درآمد نوشته و سپس جمع درآمدها محاسبه و درج می‌گردد.

۳- هزینه‌ها: در این بخش، هزینه‌های دوره مالی به تفکیک نوع هزینه نوشته و سپس جمع هزینه‌ها محاسبه و درج می‌گردد.

۴- سود یا زیان خالص: در آخرین بخش صورت‌حساب سود و زیان مابه‌التفاوت جمع درآمدها و جمع هزینه‌ها تحت عنوان سود خالص یا زیان خالص نوشته می‌شود.

با استفاده از خلاصه اطلاعات مؤسسه دانا، صورت‌حساب سود و زیان مؤسسه دانا برای شش ماهه منتهی به ۱۳۷۹/۱۲/۲۹ به شرح زیر خواهد بود:

خلاصه اطلاعات:

درآمد شهریه	۶۲۰۰۰۰۰	ریال
هزینه آب و برق	۴۰۰۰۰	ریال
هزینه تعمیرات	۱۵۰۰۰۰	ریال
هزینه نقاشی ساختمان	۲۵۰۰۰۰	ریال
هزینه حقوق	۱۰۰۰۰۰۰	ریال

مؤسسه آموزش زبان دانا

صورت‌حساب سود و زیان

برای شش ماهه دوم سال ۱۳۷۹

درآمد شهریه	۴۷۶۰۰۰۰	
کسر می‌شود: هزینه‌ها:	۶۲۰۰۰۰۰	ریال
هزینه حقوق	۱۰۰۰۰۰۰	
هزینه آب و برق	۴۰۰۰۰	
هزینه تعمیرات	۱۵۰۰۰۰	
هزینه نقاشی ساختمان	۲۵۰۰۰۰	
جمع هزینه‌ها	<u>۱۴۴۰۰۰۰</u>	
سود خالص		

- ۱- درآمد را تعریف کنید و پنج نوع درآمد را در مؤسسات خدماتی مختلف نام ببرید.
- ۲- آیا هر دریافتی در مؤسسه، درآمد محاسبه می‌گردد؟ توضیح دهید.
- ۳- درآمدها در چه زمانی شناسایی و در حسابها ثبت می‌شوند؟
- ۴- هزینه را تعریف کنید و پنج نوع هزینه را در مؤسسه خدماتی آموزشی نام ببرید.
- ۵- آیا هر پرداختی در یک مؤسسه هزینه تلقی می‌شود؟ توضیح دهید.
- ۶- هزینه‌ها در چه زمانی شناسایی و در حسابها ثبت می‌شوند؟
- ۷- با درج کلمه «بدهکار و بستانکار» جدول زیر را کامل کنید.

مانده	کاهش	افزایش	نام حسابها
			درآمدها
			داراییها
			سرمایه
			هزینه‌ها
			بدهیها

- ۸- اثر درآمدها و هزینه‌ها را بر اجزای معادله حسابداری بیان کنید.
- ۹- اجزای صورت سود و زیان را بیان کنید.
- ۱۰- نامهای دیگر صورت سود و زیان چیست؟
- ۱۱- چرا درآمدها و هزینه‌ها مستقیماً به حساب سرمایه منظور نمی‌شوند؟ توضیح دهید.
- ۱۲- دوره مالی را تعریف کنید.

برای هر یک از پرسشهای زیر گزینه مناسب را انتخاب نمایید.

۱- دریافت وجه نقد بابت شهریه در یک مؤسسه آموزشی باعث می‌شود که :

الف) درآمد افزایش و دارایی کاهش یابد.

ب) درآمد و بدهی کاهش یابد.

ج) درآمد و دارایی افزایش یابد.

د) درآمد افزایش و بدهی کاهش یابد.

۲- ارسال صورتحساب بابت بهای تعمیرات انجام شده برای مشتری سبب می‌شود،

الف) بدهی افزایش و درآمد کاهش یابد.

ب) دارایی کاهش و درآمد افزایش یابد.

ج) دارایی و درآمد افزایش یابد.

د) بدهی و درآمد افزایش یابد.

۳- وقوع هزینه‌های نسبی در یک واحد اقتصادی موجب می‌شود،

الف) هزینه و دارایی افزایش یابد.

ب) هزینه افزایش و دارایی کاهش یابد.

ج) هزینه و بدهی افزایش یابد.

د) هزینه افزایش و بدهی کاهش یابد.

۴- کدام یک از اقلام زیر در صورتحساب سود و زیان درج نمی‌شوند؟

الف) درآمد اجاره

ب) هزینه آب و برق

ج) هزینه اجاره

د) پیش پرداخت هزینه بیمه

۵- بازپرداخت بدهیهای ناشی از هزینه‌های تحقق یافته باعث می‌شود،

الف) بدهیها کاهش و داراییها افزایش یابد.

ب) بدهیها کاهش و سرمایه افزایش یابند.

ج) دارایی کاهش و سرمایه کاهش یابند.

د) بدهیها کاهش و داراییها کاهش یابند.

- تمرین ۱- اثر هر یک از رویدادهای مالی زیر را بر معادله حسابداری تعیین کنید. (برای افزایش از علامت (+)، کاهش از علامت (-) و بدون تأثیر از صفر استفاده نمایید.)
- ۱- سرمایه‌گذاری اولیه مالک مؤسسه با واریز وجه نقد به حساب بانکی مؤسسه
 - ۲- خرید یک دستگاه ماشین تحریر بطور نقد
 - ۳- پرداخت هزینه اجاره محل
 - ۴- اخذ وام قرض الحسنه از بانک
 - ۵- خرید یک قطعه زمین به طور نسبه
 - ۶- دریافت از مشتریان بابت خدمات انجام شده
 - ۷- پرداخت هزینه تلفن
 - ۸- دریافت قبض برق مؤسسه که مهلت پرداخت آن ماه آینده می‌باشد
 - ۹- ارسال صورتحساب برای مشتریان بابت خدمات انجام شده
 - ۱۰- پرداخت قسمتی از بدهی به بانک
 - ۱۱- پرداخت مبلغ قبض برق دریافتی ردیف ۸
 - ۱۲- فروش ماشین تحریر به بهای خرید بطور نقد
 - ۱۳- دریافت وجه صورتحسابهای ارسالی برای مشتریان
 - ۱۴- پرداخت بابت حقوق کارکنان
- برای پاسخ خود از جدول زیر استفاده نمایید.

داراییها	=	بدهیها	+	سرمایه
+		°		+

- تمرین ۲- مهدکودک خانم مهربان در آغاز مهرماه سال ۱۳۷۹ با سرمایه‌گذاری اولیه ۵۰۰۰۰۰۰ ریال تأسیس گردید. اطلاعات زیر از درآمدها و هزینه‌های شش ماهه دوم سال ۱۳۷۹ در دست است:
هزینه اجاره	۵۰۰۰۰۰ ریال درآمد شهریه ۲۳۰۰۰۰۰ ریال
هزینه درج آگهی	۱۰۰۰۰۰ ریال
هزینه برق	۳۰۰۰۰۰ ریال
هزینه آب	۲۵۰۰۰۰ ریال
هزینه حقوق مربیان	۶۰۰۰۰۰ ریال
هزینه متفرقه	۴۰۰۰۰۰ ریال

مطلوب است:

تهیه صورت حساب سود و زیان شش ماهه دوم سال ۱۳۷۹.
تمرین ۳- اطلاعات زیر از عملیات آرایشگاه زیبا طی یک ماهه بهمن ۱۳۷۹ در دست است:

سود خالص	ریال ۱۵۰۰۰۰۰
هزینه حقوق	ریال ۷۰۰۰۰۰
هزینه آب و برق	ریال ۳۰۰۰۰۰
هزینه ملزومات	ریال ۲۳۰۰۰۰
هزینه تلفن	ریال ۷۵۰۰۰
هزینه متفرقه	ریال ۲۵۰۰۰

مطلوب است:

محاسبه درآمد آرایشگاه زیبا طی بهمن ماه ۱۳۷۹

مسایل

۱- اطلاعات زیر از مانده حسابهای دفتر کل دفتر حقوقی عدالت در آخر آذرماه سال ۱۳۷۹ در دست است:

درآمد حق الوکاله	ریال ۱۰۰۰۰۰۰۰
درآمد حق المشاوره	ریال ۷۰۰۰۰۰۰
هزینه حقوق	ریال ۲۰۰۰۰۰۰
هزینه آب و برق	ریال ۵۰۰۰۰۰
هزینه تلفن	ریال ۱۵۰۰۰۰۰
هزینه اجاره ساختمان	ریال ۱۰۰۰۰۰۰
هزینه ملزومات	ریال ۳۰۰۰۰۰۰
هزینه متفرقه	ریال ۸۰۰۰۰

مطلوب است:

تهیه صورت سود و زیان دفتر حقوقی عدالت طی آذرماه سال ۱۳۷۹.

۲- خانم ذوقی که در خلق آثار هنری تابلوهای نقاشی دارای دانش و تجربه می باشد، تصمیم گرفت که با توافق و مشارکت همسر خود آموزشگاه هنری مانی را با سرمایه ۴۰۰۰۰۰۰۰ ریال در اول خردادماه ۱۳۷۹ افتتاح کند.

عملیات یک ماهه این آموزشگاه به شرح زیر می باشد:

۱/۳/۷۹ افتتاح حساب جاری نزد بانک تجارت با واریز مبلغ ۴۰۰۰۰۰۰۰ ریال به عنوان سرمایه آموزشگاه

مانی و دریافت دسته چک ۲۵ برگی.

۷۹/۳/۲ محلی برای آموزشگاه با اجاره ماهانه ۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال اجاره گردید.

۷۹/۳/۱۰ صدور چک در وجه فروشگاه فرزانه بابت وجه صورتحساب خرید ده عدد میز و صندلی به مبلغ ۳۲۵۰۰۰۰۰ ریال.

۷۹/۳/۱۱ دریافت قسمتی از شهریه خردادماه هنرجویان به مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال که طبق فیشهای واریزی به حساب بانک تجارت منظور شده است.

۷۹/۳/۱۲ صدور چک در وجه فروشگاه مهردادیان بابت وجه صورتحساب خرید ملزومات به مبلغ ۳۸۵۰۰۰۰ ریال

۷۹/۳/۱۶ یک برگ چک به مبلغ ۱۵۲۰۰۰۰ ریال بابت هزینه آموزشگاه شامل: انجام هزینه آگهی و تبلیغات ۱۰۰۰۰۰۰ ریال و هزینه‌های متفرقه ۵۲۰۰۰۰ ریال در وجه همسر خانم ذوقی صادر گردید.

۷۹/۳/۲۰ بابت تعمیرات جزئی محل آموزشگاه معادل مبلغ ۱۲۴۰۰۰۰ ریال چک صادر شد.

۷۹/۳/۲۲ دریافت وام قرض‌الحسنه به مبلغ ۲۵۰۰۰۰۰۰ ریال از یکی از مؤسسات اعتباری که به صورت اقساط ماهانه مساوی در ۲۵ قسط در پایان هر ماه از تیرماه پرداخت خواهد شد.

۷۹/۳/۲۵ صدور چکی به مبلغ ۲۸۰۰۰۰۰ ریال بابت تعمیر اتومبیل شخصی خود در وجه تعمیرگاه دقت.

۷۹/۳/۲۸ دریافت مبلغ ۲۴۰۰۰۰۰۰ ریال بابت قسمت دیگری از شهریه خردادماه هنرجویان که طبق فیش بانکی به حساب بانک تجارت منظور شده است.

۷۹/۳/۳۰ صدور چک بابت اجاره خردادماه آموزشگاه طبق قرارداد.

۷۹/۳/۳۱ تشکیل نمایشگاهی از تابلوهای نقاشی و فروش بخشی از کارهای هنرجویان به مبلغ ۱۲۰۰۰۰۰۰ ریال در این نمایشگاه (طبق توافق ۲۰٪ مبلغ فروش تابلوهای هنرجویان به حساب جاری نمایشگاه مانی واریز گردید).

مطلوب است:

۱- ثبت عملیات فوق در دفتر روزنامه عمومی

۲- انتقال ثبتهای دفتر روزنامه به دفتر کل

۳- تهیه تراز آزمایشی چهارستونی و مقایسه جمع ستونهای گردش عملیات آن با دفتر روزنامه

۴- تهیه صورت درآمد و هزینه (صورت سود و زیان) این آموزشگاه

«پروژه اجرایی حسابداری»

حسابداری کاربردی (اجرایی)

مؤسسه حمل و نقل حرکت که دوره مالی آن یک ماهه است ترازنامه زیر را در پایان شهریور ۱۳۸۲ ارائه

می نماید :

مؤسسه حمل و نقل حرکت

ترازنامه

در پایان ۸۲/۶/۳۱

دارایی‌ها	بدهی
صندوق ۱۴/۰۰۰	بستانکارانی ۷۴۰/۰۰۰
بانک ۲/۵۰۰/۰۰۰	اسناد پرداختی ۲/۶۰۰/۰۰۰
بدهکاران ۶۰۰/۰۰۰	۳/۳۴۰/۰۰۰
پیش پرداخت بیمه ۲۴۰/۰۰۰	سرمایه ۴۷/۲۲۶/۰۰۰
اثاثه اداری ۲۱۲/۰۰۰	
وسایط نقلیه ۱۷/۰۰۰/۰۰۰	
زمین و ساختمان ۳۰/۰۰۰/۰۰۰	
۵۰/۵۶۶/۰۰۰	۵۰/۵۶۶/۰۰۰

رویدادهای مالی زیر در طول یک ماهه مهر ۱۳۸۲ انجام گرفته است.

۷/۳ - پرداخت مبلغ ۲۰۰/۰۰۰ ریال طی چک شماره ۳۳۴ بانک ملت بابت یک فقره سفته صادره در سال

قبل - سررسید ۸۲/۷/۳.

۷/۶ - پرداخت مبلغ ۵/۰۰۰ ریال بابت خرید ملزومات به طور نقد.

۷/۱۲ - واریز مبلغ ۴۰۰/۰۰۰ ریال به حساب بانک مؤسسه توسط یکی از بدهکاران.

۷/۱۶ - دریافت مبلغ ۱/۲۰۰/۰۰۰ ریال از بابت حمل و نقل کالا طی ۱۵ روز اول مهرماه.

۷/۲۰ - واریز مبلغ ۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال از وجوه صندوق مؤسسه به حساب بانک.

۷/۲۳ - پرداخت مبلغ ۱۵۰/۰۰۰ ریال بابت تعمیرات وسایط نقلیه به طور نقد.

۷/۲۷ - خرید یک دستگاه کامیون به مبلغ ۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال که $\frac{1}{5}$ وجه آن نقداً پرداخت گردید و نسبت به

بقیه بهای آن ۴ فقره سفته صادر و به فروشنده تسلیم شد.

۷/۳۰ - دریافت مبلغ ۱/۳۰۰/۰۰۰ ریال بابت حمل و نقل کالا طی ۱۵ روز دوم مهرماه.

۷/۳۰ - پرداخت مبلغ ۱/۳۵۰/۰۰۰ ریال حقوق مهرماه کارکنان مؤسسه.

پروژه دوره‌ای یادآوری تکمیلی: علمی و عملی حسابداری ...

مطلوبست :

- ۱- ثبت مانده‌های اول دوره در سند حسابداری و انتقال اقلام به دفتر روزنامه و دفتر کل.
- ۲- ثبت رویداد مالی مهرماه ۸۲ در سند حسابداری، دفتر روزنامه و دفتر کل.
- ۳- تهیه تراز آزمایشی چهارستونی در ۸۲/۷/۳۰ از دفتر کل.
- ۴- تهیه کاربرگ ده‌ستونی با توجه به اطلاعات اصلاحی زیر :
الف - مبلغ ۲۰/۰۰۰ ریال از پیش پرداخت بیمه در پایان مهرماه ۸۲ منقضی شده است.
ب - حقوق یکی از کارکنان به مبلغ ۵۰/۰۰۰ ریال به علت عدم مراجعه وی هنوز پرداخت و ثبت نشده است.
ج - در ۸۲/۷/۳۰ صورت حسابهای جمعاً به مبلغ ۸۵۰۰ ریال بابت تعمیر جزئی دفتر مؤسسه در مهرماه ۸۲ دریافت گردیده که از بابت آنها ثبتی به عمل نیامده است.
د - موجودی ملزومات در ۸۲/۷/۳۰ بالغ بر ۱۵۰۰ ریال بوده است.
ه - ثبت اصلاحات فوق در سند حسابداری، دفتر روزنامه، دفتر کل.
- ۶- تهیه صورت‌حساب سود و زیان؛ سرمایه و ترازنامه در پایان ۸۲/۷/۳۰ (تهیه صورتهای مالی).
- ۷- انجام ثبت مربوط به بستن حسابهای موقت در سند حسابداری، دفتر روزنامه، دفتر کل و تهیه تراز اختتامی در ۸۲/۷/۳۰.

سند حسابداری			شماره سند: ۱/۱	تاریخ: ۸۲/۷/۱	
شماره روزنامه	شماره معین	شرح	مبلغ جزء / ریال	بدهکار / ریال	بستانکار / ریال
۱	۱۱	حساب صندوق		۱۴۰۰۰	
	۱۲	حساب بانک		۲۵۰۰۰۰۰	
	۱۳	حساب بدهکاران		۶۰۰۰۰۰	
	۱۴	حساب پیش‌پرداخت بیمه		۲۴۰۰۰۰	
	۱۵	حساب اثاثه اداری		۲۱۲۰۰۰	
	۱۸	حساب وسایط نقلیه		۱۷۰۰۰۰۰۰	
		جمع		۲۰/۵۶۶/۰۰۰	

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

حسابداری کاربردی (اجرایی)

شماره سند: ۲/۱					
تاریخ: ۸۲/۷/۱					
سند حسابداری					
شماره روزنامه	شماره معین	شرح	مبلغ جزء / ریال	بدهکار / ریال	بستانکار / ریال
۱		نقل از صفحه یک		۲۰۵۶۶۰۰۰	
	۱۹	حساب زمین و ساختمان		۳۰۰۰۰۰۰۰	
	۲۱	حساب بستانکاران			۷۴۰۰۰۰
	۲۲	حساب اسناد پرداختی			۲۶۰۰۰۰۰۰
	۳۱	حساب سرمایه			۴۷۲۲۶۰۰۰
		بابت ثبت مانده‌های اول دوره به موجب ترازنامه ۸۲/۶/۳۱			
		جمع		۵۰/۵۶۶/۰۰۰	۵۰/۵۶۶/۰۰۰

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

شماره سند: ۲					
تاریخ: ۸۲/۷/۳					
سند حسابداری					
شماره روزنامه	شماره معین	شرح	مبلغ جزء / ریال	بدهکار / ریال	بستانکار / ریال
۱	۲۲	حساب اسناد پرداختی		۲۰۰۰۰۰	
	۱۲	حساب بانک			۲۰۰۰۰۰
		پرداختی طی چک شماره ۳۳۴ بانک ملت در وجه آقای حسینی بابت یک فقره سفته صادره در سال قبل سررسید ۸۲/۷/۳ به موجب فتوکپی نسخه‌ای از سفته مذکور که پیوست است.			
		جمع		۲۰۰/۰۰۰	۲۰۰/۰۰۰

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

پروژه دوره‌ای یادآوری تکمیلی: علمی و عملی حسابداری ...

شماره سند: ۳					
سند حسابداری					
تاریخ: ۸۲/۷/۶					
شماره روزنامه	شماره معین	شرح	مبلغ جزء / ریال	بدهکار / ریال	بستانکار / ریال
۱	۱۶	حساب ملزومات اداری		۵۰۰۰	
	۱۱	حساب صندوق			۵۰۰۰
		پرداختی به‌طور نقد بابت خرید مقوای ملزومات اداری به‌موجب صورت‌حساب تأیید شده و رسید صندوق پیوست.			
		جمع		۵/۰۰۰	۵/۰۰۰

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

شماره سند: ۴					
سند حسابداری					
تاریخ: ۸۲/۷/۱					
شماره روزنامه	شماره معین	شرح	مبلغ جزء / ریال	بدهکار / ریال	بستانکار / ریال
۱	۱۲	حساب بانک		۴۰۰/۰۰۰	
	۱۳	حساب بدهکاران			۴۰۰/۰۰۰
		دریافتی از آقای افضل‌ی و واریز به بانک بابت بدهی قبلی ایشان به موجب فیش بانکی پیوست.			
		جمع		۴۰۰/۰۰۰	۴۰۰/۰۰۰

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

حسابداری کاربردی (اجرایی)

سند حسابداری					
شماره سند: ۵					
تاریخ: ۸۲/۷/۱۶					
شماره روزنامه	شماره معین	شرح	مبلغ جزء / ریال	بدهکار / ریال	بستانکار / ریال
۱	۱۱	حساب صندوق		۲/۲۰۰/۰۰۰	
	۴۱	حساب درآمد			۲/۲۰۰/۰۰۰
		دریافتی از بابت حمل و نقل پاتزده روزه اول مهرماه ۸۲ به موجب قبوض و مدارک پیوست.			
		جمع		۲/۲۰۰/۰۰۰	۲/۲۰۰/۰۰۰

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

سند حسابداری					
شماره سند: ۶					
تاریخ: ۸۲/۷/۲۰					
شماره روزنامه	شماره معین	شرح	مبلغ جزء / ریال	بدهکار / ریال	بستانکار / ریال
۲	۱۲	حساب بانک		۱/۰۰۰/۰۰۰	
	۱۱	حساب صندوق			۱/۰۰۰/۰۰۰
		واریز از محل وجوه صندوق به حساب بانک ملت جاری ۱۳۲۴ به موجب اصل فیش بانکی پیوست.			
		جمع		۱/۰۰۰/۰۰۰	۱/۰۰۰/۰۰۰

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

پروژه دوره‌ای یادآوری تکمیلی: علمی و عملی حسابداری ...

شماره سند: ۷					
سند حسابداری					
تاریخ: ۸۲/۷/۲۳					
شماره روزنامه	شماره معین	شرح	مبلغ جزء / ریال	بدهکار / ریال	بستانکار / ریال
۲	۵۱	حساب هزینه تعمیر وسایط نقلیه		۱۵۰/۰۰۰	
	۱۱	حساب صندوق			۱۵۰/۰۰۰
		پرداختی به‌طور نقد بابت تعمیرات انجام شده جهت وسایط نقلیه مؤسسه به‌موجب صورت حساب تأیید شده پیوست.			
		جمع		۱۵۰/۰۰۰	۱۵۰/۰۰۰

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

شماره سند: ۸					
سند حسابداری					
تاریخ: ۸۲/۷/۲۷					
شماره روزنامه	شماره معین	شرح	مبلغ جزء / ریال	بدهکار / ریال	بستانکار / ریال
۲	۱۸	حساب وسایط نقلیه		۵/۰۰۰/۰۰۰	
	۱۱	حساب صندوق			۱/۰۰۰/۰۰۰
	۱۲	حساب اسناد پرداختی			۴/۰۰۰/۰۰۰
		جمع		۵/۰۰۰/۰۰۰	۵/۰۰۰/۰۰۰

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

حسابداری کاربردی (اجرایی)

شماره سند: ۹					
تاریخ: ۸۲/۷/۳					
سند حسابداری					
شماره روزنامه	شماره معین	شرح	مبلغ جزء / ریال	بدهکار / ریال	بستانکار / ریال
۲	۱۱	حساب صندوق		۱/۳۰۰/۰۰۰	
	۴۱	حساب درآمد			۱/۳۰۰/۰۰۰
		دریافتی از بابت حمل و نقل انجام شده در نیمه دوم مهرماه ۸۲ جهت مشتریان و مراجعین به موجب مدارک پیوست.			
		جمع		۱/۳۰۰/۰۰۰	۱/۳۰۰/۰۰۰

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

شماره سند: ۱۰					
تاریخ: ۸۲/۷/۳۰					
سند حسابداری					
شماره روزنامه	شماره معین	شرح	مبلغ جزء / ریال	بدهکار / ریال	بستانکار / ریال
۲	۵۲	حساب هزینه حقوق کارکنان		۱/۳۵۰/۰۰۰	
	۱۱	حساب صندوق			۱/۳۵۰/۰۰۰
		پرداختی بابت حقوق و دستمزد مهرماه ۸۲ کارکنان به موجب نسخه‌ای از لیست حقوق تأیید شده و سایر مدارک پیوست.			
		جمع		۱/۳۵۰/۰۰۰	۱/۳۵۰/۰۰۰

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

سند حسابداری					
			شماره سند: ۱۱		
			تاریخ: ۸۲/۷/۳۰		
شماره روزنامه	شماره معین	شرح	مبلغ جزء / ریال	بدهکار / ریال	بستانکار / ریال
۲	۵۳	حساب هزینه بیمه		۲۰/۰۰۰	
	۱۴	پیش پرداخت بیمه			۲۰/۰۰۰
		بابت حق بیمه منقضی شده در مهرماه ۸۲ به موجب نسخه‌ای از قرارداد بیمه که پیوست است.			
		جمع		۲۰/۰۰۰	۲۰/۰۰۰

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

سند حسابداری					
			شماره سند: ۱۲		
			تاریخ: ۸۲/۷/۳۰		
شماره روزنامه	شماره معین	شرح	مبلغ جزء / ریال	بدهکار / ریال	بستانکار / ریال
۲	۵۲	حساب هزینه حقوق		۵۰/۰۰۰	
	۲۴	حساب حقوق پرداختی			۵۰/۰۰۰
		بابت منظور نمودن حقوق پرداخت نشده یکی از کارکنان به نام آقای موسوی به علت عدم مراجعه ایشان به موجب گزارش پیوست.			
		جمع		۵۰/۰۰۰	۵۰/۰۰۰

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

حسابداری کاربردی (اجرایی)

شماره سند: ۱۳					
سند حسابداری					
تاریخ: ۸۲/۷/۳۰					
شماره روزنامه	شماره معین	شرح	مبلغ جزء / ریال	بدهکار / ریال	بستانکار / ریال
۳	۵۴	حساب هزینه تعمیرات ساختمان		۸/۵۰۰	
	۲۲	حساب بستانکاران			۸/۵۰۰
		بابت تعمیرات انجام شده جهت تعمیرات جزئی ساختمان دفتر مؤسسه به موجب صورتحساب‌های تأیید شده پیوست.			
		جمع		۸/۵۰۰	۸/۵۰۰

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

شماره سند: ۱۴					
سند حسابداری					
تاریخ: ۸۲/۷/۳۰					
شماره روزنامه	شماره معین	شرح	مبلغ جزء / ریال	بدهکار / ریال	بستانکار / ریال
۳	۵۵	حساب هزینه ملزومات		۳۵۰۰	
	۱۶	حساب ملزومات			۳۵۰۰
		بابت ملزومات مصرفی در مهرماه ۸۲ به موجب گزارش تأیید شده پیوست.			
		جمع		۳۵۰۰۰	۳۵۰۰۰

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

پروژه دوره‌ای یادآوری تکمیلی: علمی و عملی حسابداری ...

شماره سند: ۱۵					
سند حسابداری					
تاریخ: ۸۲/۷/۳۰					
شماره روزنامه	شماره معین	شرح	مبلغ جزء / ریال	بدهکار / ریال	بستانکار / ریال
۳	۶۱	حساب سود و زیان		۱/۵۸۲/۰۰۰	
	۵۱	حساب هزینه تعمیر وسایط نقلیه			۱۵۰/۰۰۰
	۵۲	حساب هزینه حقوق کارکنان			۱/۴۰۰/۰۰۰
	۵۳	حساب هزینه بیمه			۲۰/۰۰۰
	۵۴	حساب هزینه تعمیرات ساختمان			۸/۵۰۰
	۵۵	حساب هزینه ملزومات			۳/۵۰۰
		بابت بستن حسابهای هزینه (اسمی) و انتقال به حساب سود و زیان			
		جمع		۱/۵۸۲/۰۰۰	۱/۵۸۲/۰۰۰

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

شماره سند: ۱۶					
سند حسابداری					
تاریخ: ۸۲/۷/۳۰					
شماره روزنامه	شماره معین	شرح	مبلغ جزء / ریال	بدهکار / ریال	بستانکار / ریال
۳	۴۱	حساب درآمد		۳/۵۰۰/۰۰۰	
	۶۱	حساب سود و زیان			۳/۵۰۰/۰۰۰
		بابت بستن حساب درآمد به حساب سود و زیان به علت اتمام دوره مالی			
		جمع		۳/۵۰۰/۰۰۰	۳/۵۰۰/۰۰۰

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

حسابداری کاربردی (اجرایی)

سند حسابداری		شماره سند: ۱۷ تاریخ: ۸۲/۷/۳۰			
بستانکار / ریال	بدهکار / ریال	مبلغ جزء / ریال	شرح	شماره معین	شماره روزنامه
	۱/۹۱۸/۰۰۰		حساب سود و زیان	۶۱	۳
۱/۹۱۸/۰۰۰			حساب سرمایه	۳۱	
			بابت بستن حساب سود و زیان و انتقال مانده آن (سود ویژه) به حساب سرمایه به علت اتمام دوره مالی		
۱/۹۱۸/۰۰۰	۱/۹۱۸/۰۰۰		جمع		

تنظیم کننده: مسئول امور مالی مدیر عامل

پروژه دوره‌ای یادآوری تکمیلی: علمی و عملی حسابداری ...

دفتر روزنامه عمومی

بستانکار	بدهکار	شرح	شماره دفتر کل	تاریخ		شماره ردیف
				ماه	روز	
		منقول از صفحه ۱۳/۰۰۰	۱۱- حساب صندوق	۱	۷	۱
	۲/۵۰۰/۰۰۰		۱۲- حساب بانک	۴		
	۶۰۰/۰۰۰		۱۳- حساب بدهکاران	۷		
	۲۴۰/۰۰۰		۱۴- حساب پیش‌پرداخت بیمه	۹		
	۲۱۲/۰۰۰		۱۷- حساب ائانه اداری	۱۱		
	۱۷/۰۰۰/۰۰۰		۱۸- حساب وسایط نقلیه	۱۲		
	۳۰/۰۰۰/۰۰۰		۱۹- حساب زمین و ساختمان	۱۳		
۷۴۰/۰۰۰		۲۱- حساب بستانکاران		۲۱		
۲/۶۰۰/۰۰۰		۲۳- حساب اسناد پرداختی		۲۳		
۴۷/۲۲۶/۰۰۰		۳۱- حساب سرمایه		۲۵		
	۲۰۰/۰۰۰	بابت ثبت مانده‌های اول دوره به موجب ضمام سند ۲۳- حساب اسناد پرداختی		۲۴	۷	۳
۲۰۰/۰۰۰		۱۲- حساب بانک		۳		
	۵/۰۰۰	پرداختی طی چک ۳۳۴ بابت یک فقره سفته صادره ۱۶- حساب ملزومات اداری		۱۱	۷	۶
۵/۰۰۰		۱۱- حساب صندوق		۱		
	۴۰۰/۰۰۰	بابت خرید نقدی مقداری ملزومات اداری ۱۲- حساب بانک		۴	۷	۱۲
۴۰۰/۰۰۰		۱۳- حساب بدهکاران		۷		
	۲/۲۰۰/۰۰۰	دریافتی از آقای افصلی یکی از بدهکاران ۱۱- حساب صندوق		۱	۷	۱۶
۲/۲۰۰/۰۰۰		۴۱- حساب درآمد		۳۰		
۵۳/۳۷۱/۰۰۰	۵۳/۳۷۱/۰۰۰	دریافتی به طور نقد از بابت حمل و نقل تا پانزدهم مهرماه نقل به صفحه دو				

حسابداری کاربردی (اجرایی)

دفتر روزنامه عمومی

بستانکار	بدهکار	شرح	شماره دفتر کل	تاریخ		شماره ردیف
				ماه	روز	
۵۳/۳۷۱/۰۰۰	۵۳/۳۷۱/۰۰۰	منقول از صفحه یک				
	۱/۰۰۰/۰۰۰	۱۲- حساب بانک	۴	۷	۲۰	۶
۱/۰۰۰/۰۰۰		۱۱- حساب صندوق	۱			
		واریز به بانک از محل وجوه صندوق مؤسسه				
	۵/۱۵۰/۰۰۰	۵۱- حساب هزینه تعمیر وسایط نقلیه	۲۴	۷	۲۳	۷
۵/۱۵۰/۰۰۰		۱۱- حساب صندوق	۱			
		پرداخت هزینه تعمیر وسایط نقلیه از صندوق				
	۵/۰۰۰/۰۰۰	۱۸- حساب وسایط نقلیه	۱۱	۷	۲۷	۸
۱/۰۰۰/۰۰۰		۱۱- حساب صندوق	۱			
۴/۰۰۰/۰۰۰		۲۳- حساب اسناد پرداختی	۲۴			
		خرید کامیون به طور نقد و مدت دار به موجب ضمام سند				
	۱/۳۰۰/۰۰۰	۱۱- حساب صندوق	۱	۷	۳۰	۹
۱/۳۰۰/۰۰۰		۳۱- حساب درآمد	۳۰			
		دریافتی بابت حمل و نقل انجام شده در پانزده روز دوم مهرماه				
	۱/۳۵۰/۰۰۰	۵۲- حساب هزینه حقوق کارکنان	۳۵	۷	۳۰	۱۰
۱/۳۵۰/۰۰۰		۱۱- حساب صندوق	۱			
		پرداختی بابت هزینه حقوق مهرماه کارکنان				
	۲۰/۰۰۰	۵۳- حساب هزینه بیمه	۳۶	۷	۳۰	۱۱
۲۰/۰۰۰		۱۴- حساب پیش پرداخت بیمه	۹			
		بابت انقضاء قسمتی از حق بیمه پرداخت شده				
	۵۰/۰۰۰	۵۲- حساب هزینه حقوق کارکنان	۳۵	۷	۳۰	۱۲
۵۰/۰۰۰		۲۳- حساب حقوق پرداختی				
		بابت منظور نمودن حقوق پرداخت نشده یکی از کارکنان				
۶۲/۲۴۱/۰۰۰	۶۲/۲۴۱/۰۰۰	نقل به صفحه سه				

حسابداری کاربردی (اجرایی)

شماره صفحه ۱

دفتر کل

حساب صندوق (۱۱)

باقیمانده	تخصیص	بستانکار ریال	بدهکار ریال	شرح	تاریخ		شماره روزنامه
					ماه	روز	
				منقول از صفحه			
۱۴/۰۰۰	بد		۱۴/۰۰۰	بابت مانده اول دوره	۷	۱	۱
۹/۰۰۰	بد	۵/۰۰۰		خرید ملزومات	۷	۶	۱
۲/۲۰۹/۰۰۰	بد		۲/۲۰۰/۰۰۰	دریافتی از محل درآمد حمل و نقل	۷	۱۶	۱
۱/۲۰۹/۰۰۰	بد	۱/۰۰۰/۰۰۰		واریز به بانک	۷	۲۰	۲
۱/۰۵۹/۰۰۰	بد	۱۵/۰۰۰		پرداخت هزینه تعمیر وسایط نقلیه	۷	۲۳	۲
۵۹/۰۰۰	بد	۱/۰۰۰/۰۰۰		پرداخت قسمتی از بهای کامیون	۷	۲۷	۲
۱/۳۵۹/۰۰۰	بد		۱/۳۰۰/۰۰۰	دریافت از بابت حمل و نقل انجام شده	۷	۳۰	۲
۹/۰۰۰	بد	۱/۳۵۰/۰۰۰		پرداخت حقوق مهرماه	۷	۳۰	۲
				نقل به صفحه			

شماره صفحه ۴

دفتر کل

حساب بانک‌ها (بانک ملت) (۱۲)

باقیمانده	تخصیص	بستانکار ریال	بدهکار ریال	شرح	تاریخ		شماره روزنامه
					ماه	روز	
				منقول از صفحه			
۲/۵۰۰/۰۰۰	بد		۲/۵۰۰/۰۰۰	مانده نقل از دوره قبل	۷	۱	۱
۲/۳۰۰/۰۰۰	بد	۲۰۰/۰۰۰		پرداخت طی چک ۲۳۴ بابت سفته	۷	۶	۱
۲/۷۰۰/۰۰۰	بد		۴۰۰/۰۰۰	دریافت از بدهکاران	۷	۱۲	۱
۲/۷۰۰/۰۰۰	بد		۱/۰۰۰/۰۰۰	واریز از محل صندوق	۷	۲۰	۲
				نقل به صفحه			